

Asitretin Kullanımına Bağlı Hipertrigliseridemi Olgusu A Case of Hypertriglyceridemia Associated with Acitretin Use

İzzet Fidancı¹, Onur Öztürk²

¹ Uzm.Dr., Mamak Kıbrıs Aile Sağlığı Merkezi, Ankara, Türkiye

² Uzm.Dr., Asarcık Meydan Aile Sağlığı Merkezi, Samsun, Türkiye

³ Op.Dr., Special Ortopedia Hospital, Orthopedics and Traumatology Clinic, Adana, Turkey

Özet

Bu olgu raporunda, aile hekimliği kliniğine genel kontrol amaçlı başvuran ve tetkik sonuçlarında hipertrigliseridemi saptanan iktiyozis tanılı hasta sunulmuştur. İktiyozis; deriyi tutan, hiperkeratozis ile karakterize heterojen bir grup konifikasyon bozukluğudur. Tedavide keratolitikler, nemlendiriciler ve sıvı kaybının azaltılmasının yanında, oral retinoidler yaygın olarak kullanılmaktadır. Takibi yapılamayacak veya tedavi önerilerini dikkate almayan kişilere oral retinoidler başlanırken dikkat edilmeli ve olası gereksiz müdahalelerden kaçınılarak takiplerinde kolesterol yükseklikleri olanların asitretin kullanımının düzenlenmesi, gerekirse ara verilmesinin değerlendirilmesi açısından dermatoloji ve dahiliye kliniğine yönlendirilmesi sağlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Asitretin, hipertrigliseridemi, iktiyozis, retinoid

Summary

In this case report, a patient with ichthyosis diagnosed with hypertriglyceridemia, who applied to family medicine clinic for general control was presented. Ichthyosis is a heterogeneous group of congenital malformation characterized by hyperkeratosis and grafting. Keratolytics, moisturizers and oral retinoids are commonly used in treatment as well as in reducing fluid loss. Care should be taken when starting oral retinoids for people who can not be followed or who do not consider treatment recommendations and should be directed to the dermatology and internal medicine clinic for the regulation of the use of acetyltransferase, if necessary, for the evaluation of intermittent use of those who have cholesterol elevations in their pursuits, by avoiding possible unnecessary interventions.

Key words: Acitretin, hypertriglyceridemia, ichthyosis, retinoid

Kabul Tarihi: 29.12.2018

Giriş

“İchth” Latince’de balık anlamına gelmektedir. İktiyozis balık pulu benzeri skuamlarla kaplı deri lezyonlarıyla seyreden bir grup kornifikasyon bozukluğunu ifade eder. Harlequin iktiyozis hastalığında deri, sert zırh gibi saran plaklar ve derin çatlaklarla kaplıdır. Gözlerde ektropiyon, eklabiyum, kulaklar ve burunda basıklık mevcuttur. Saçlar ve tırnaklar henüz gelişmemiştir. El ve ayaklarda yapışıklıklar ve parmak uçlarında nekrozlar izlenebilmektedir. Eklemlerde derinin sert yapısı nedeniyle hareket kısıtlılığı izlenebilmektedir (1,2). Konjenital veya akkiz olarak görülebilmektedir. Konjenital formlarını lameller iktiyozis (Lİ), nonbüllöz konjenital iktiyoziform eritroderma, “harlequiniktiozis” oluştururken, iktiyozis-vulgaris ve X’e bağlı iktiyozis akkiz formları oluşturur. Lİ otozomal

resesif geçişli olup, 300000 doğumda bir sıklıkta görülür. Tedavisinde üre (karbamid) gibi keratolitikler, cildin nemlendirilmesi ve sıvı kaybının azaltılmasının yanında oral retinoidlerden olan asitretin yaygın olarak kullanılmaktadır (3).

Bu olgu sunumu ile, iktiyozis tedavisinde asitretin kullanan hastaların olası yan etkilerine dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Olgu

Aile hekimliği kliniğine, herhangi bir şikayeti olmadan, genel kontrol amaçlı başvuran 43 yaşındaki erkek hastanın anamnezinde iktiyozis tanısını 19 ay önce aldığı ve dermatoloji tarafından çıkarılan iki yıllık ilaç kullanım raporuna uygun olarak Asitretin 25 mg günde tek doz başlandığı ancak bir daha

kontrole gitmediği öğrenildi. Hastanın bilinen başka bir hastalığı veya ilaç kullanımı yoktur; soygeçmişinde özellik belirtmemiştir. Düzenli asitretin kullanımı ile tüm şikayetlerinin ve deri lezyonlarının düzeldiğini, bu nedenle kontrole gerek duymadığını belirten hasta herhangi bir sağlık kurumuna herhangi bir nedenle başvurmadığını söyledi. 19 ay boyunca günde 25 mg. asitretin kullanımı sonucunda yapılan kan tetkiklerinde kolesterol değerlerinde aşırı yükseklik gözlenmiş olup,

diğer ölçümleri doğaldır. Tablo 1’de gösterilen hastanın kan tetkik sonuçlarında örnek türü serum olup, fotometrik metot kullanılmıştır. Kolesterol panelinin referans aralığının çok üzerinde gelmesi üzerine laboratuvar ile görüşüldüğünde “Laboratuvar yorumu: Lipemik serum” şeklinde raporlanmıştır. Serumdaki lipid yoğunluğundan dolayı bu hasta için tam değerlerin ölçülmesinde zorluklar olduğu bildirilmiştir.

Tablo 1. Hastanın referans aralığı dışındaki laboratuvar değerleri

Biyokimya Tetkikleri	Sonuç	Referans Aralığı
Total kolesterol	↑ 259 mg/dl	120 - 200
Trigliserit	↑ 1541 mg/dl	<150
HDL kolesterol	↓ 25 mg/dl	40 - 60
LDL kolesterol	<i>Trigliserit değeri >400mg/dL olduğundan hesaplanamadı.</i>	70 - 130

Laboratuvar sonuç değerleri sonrası hasta ile yapılan görüşmede; hasta, topikal keratolitiklerden fayda görmediğinden dolayı asitretin kullanımını bırakmak istemediğini ve ek tetkik yaptırmak istemediğini söyledi. Hastaya kolesterol yüksekliklerine bağlı ortaya çıkabilecek tüm riskler anlatıldı. Hastaya dermatoloji ve dahiliye klinik kontrolü önerildiğinde; ilacın bırakılmasından ve iktiyozis lezyonlarının yeniden nüks etmesinden korktuğunu belirterek ve tüm önerileri reddetmiştir.

Tartışma

İktiyozisler hakkındaki ilk bilgiler milattan önceki yüzyıllarda Hint ve Çin literatürlerine kadar gitmekte olup, ilk bilimsel yayın 1808’de V.Villan tarafından yapılmıştır (4,5). Günümüzde iktiyoziform dermatozların halen etkili bir tedavisi yoktur. Tedavide keratolitikler, topikal kortikosteroidler, A vitamini, retinoidler ve PUVA kullanılabilir (6). Sunulan olguda oral retinoidlerden fayda gören hastanın yan etki olarak kolesterol seviyelerinde artış görülmektedir. Coşkun’un araştırmasında, retinoid tedavisinin ateroskleroz gelişimine etkisi bulunmuş olup; sunulan olgu sunumunda olduğu gibi asitretin (retinoid) kullanımının kolesterol düzeylerinde artışa yol açtığı gösterilmiştir (7). Kolesterol seviyelerindeki artışın, ateroskleroz ve koroner arter hastalığı açısından risk oluşturmaktan

dolayı bu hastalarda retinoidlerde dozu titre etmek ya da ilacın kesilmesi düşünülmelidir.

Bir diğer retinoid olan izotretinoin’in yan etkileri üzerine yapılan Karadağ ve ark. çalışmasında da görülen yan etkiler arasında, sunulan olguda da görüldüğü gibi serum lipid seviyelerinde artış gözlenmiştir (8). Rodondi ve ark. araştırmasında da, olgu ile aynı şekilde retinoid tedavilerinin hipertrigliseridemi üzerine etkisi gösterilmiştir (9).

Sonuç

Nadir olarak görülen hastalıklar listesinde olan iktiyozis hastalığı ile aile hekimliği kliniğinde karşılaşıldığında oral retinoid tedavisi başlanmış olan hastalarda yan etkiler akla gelmelidir. Takibi yapılamamış hastaların olası başka bir sağlık kurumuna başvurusunda kan tetkiklerinin yapılması ve dermatolojik kontrolünün sağlanmasının gerekliliği hakkında hastaya gerekli bilgilendirme ve yönlendirilmeler yapılması önemlidir. Ayrıca hastanın ilaca ulaşımı uzman düzeyinde sağlanmalıdır.

Kaynaklar

1. Dilek M, Bilir SG, Akçabelen YM, Altunay TB, Göksüğü N, Bekdaş M, Erkoçoğlu M, Demircioğlu F. Harlequin Ichthyosis treated with Acitretin. The

- Journal of Pediatric Research
2015;2(4):227-9.
2. Tekin M, Konca Ç, Kahramaner Z, Erdemir A. Harlequin iktiyozis: Aynı ailede üçüncü olgu. *Türk Ped Arş* 2014;49:269-71.
 3. Mutlu ÖB, Sürmeli OÖ, Ersoy Ö. Collodion baby case series: the success of oral retinoic acid. *Turk Pediatri Ars* 2018;53:51-6.
 4. Baden HP, Bronstein BR. Ichthyosiform dermatosis and deafness. *Arch Dermatol* 1988;124:102-6.
 5. Göçmen İ, Mete Z, Çolak S. Lameller İktiyozis. *T Klin Dermatoloji* 1993;3:28-31.
 6. Bayramgürler D, Bilen N, Zincirci C, Apaydın R, Müezzinoğlu B. İktiyozis Linearis Sirkumfleksa'dan Netherton Sendromuna değişen klinik spektrum: 3 olgu. *TÜRKDERM Deri Hastalıkları ve Frengi Arşivi* 2002;36(1):54-7.
 7. Coşkun BK. Retinoid tedavisinin ateroskleroz gelişimine etkisi. *Fırat Tıp Dergisi* 2004;9(2):54-8.
 8. Karadağ AS, Çalka Ö, Akdeniz N. İzotretinoin kullanan 150 Akne Vulgaris hastasında yan etkilerin değerlendirilmesi. *TÜRKDERM Deri Hastalıkları ve Frengi Arşivi* 2011;45(1):37-42.
 9. Rodondi N, Darioli R, Ramelet A, Hohl D, Lenain V, Perdrix J et al. High Risk for hyperlipidemia and the metabolic syndrome after an episode of hypertriglyceridemia during 13-cis retinoic acid therapy for acne: A pharmacogenetic study. *Ann Intern Med* 2002;136:582-9.

İletişim:

Dr. İzzet Fidancı

Mamak Aile Sağlığı Merkezi, Ankara, Türkiye

Telefon: +90.551.4201834

E-mail: izzetfidanci@gmail.com